

‘Studie Diergeneeskunde levert medici, geen managers’

“Wij leiden diergeneeskundestudenten op tot medici”, zegt professor Freek van Sluijs, directeur onderwijszaken in het bestuur van de faculteit Diergeneeskunde. Hij zag de opleiding de laatste twintig jaar sterk veranderen met de introductie van drie nieuwe onderwijsprogramma's. Sluit de opleiding van nu eigenlijk wel aan bij de wensen van de kritische klant over zes jaar?

Aan de faculteit Diergeneeskunde in Utrecht starten jaarlijks 225 studenten met als doel de felbegeerde dierenartsbul te halen. Om te kunnen beginnen met de studie moet je eerst worden ingeloot. Jaarlijks melden ruim 700 studenten zich voor de studie aan, en zoveel dierenartsen kan de arbeidsmarkt niet aan. Ruim twintig jaar geleden was driekwart van de afgestudeerden man. Nu zijn de rollen omgedraaid en is meer dan 60 procent van de afgestudeerde dierenartsen een vrouw.

In de tijd gezien is er veel veranderd in het studieprogramma, vertelt Van Sluijs. Tot 1982 kregen alle studenten hetzelfde lesprogramma voorgeschoteld. Pas vanaf dat jaar werd het zogenaamde tweefasenonderwijs ingevoerd. Dat hield in dat je in het laatste jaar van de zesjarige studie je kon differentiëren in de richting gezelschapsdieren of landbouwhuisdieren.

Vroeger en nu

In 1995 werd een nieuw curriculum ingevoerd waarin meer aandacht werd besteed aan het samenwerken van de studenten in groepen. Vanaf dat moment werd de studie meer vraaggestuurd in plaats van aanbodgericht. In 2001 werd met een nieuwe opzet van de studie voorzien in een nog verdergaande differentiatie. Die dwong studenten al in het eerste studiejaar een keuze te maken tussen gezelschapsdieren en landbouwhuisdieren.

Met de invoering van het bachelor en master curriculum in 2007 vond de laatste ingrijpende verandering plaats: de eerste drie studiejaar werden in de nieuwe opzet gelijk voor alle studenten. In de drie opvolgende masterjaren moeten studenten kiezen voor een differentiatie in landbouwhuisdieren, gezelschapsdieren of paarden. Daarnaast wordt in het nieuwe programma de toekomstige dierenarts beter voorbereid op de arbeidsmarkt. Van Sluijs noemt onder andere het schrijven van een essay door de student in het eerste studiejaar, extern onderwijs, het ontwerpen van een praktijk door een groep van studenten en kennis over sociale aspecten in de omgang met jezelf en anderen.

Van Sluijs zag vroeger heel veel klassieke vakken tijdens de studie, zoals scheikunde, natuurkunde, plantkunde en biologie. “Tegenwoordig krijgt de student heel veel mee op moderne terreinen als DNA en epidemiologie.” De studenten van vroeger kregen aanbodgericht passief onderwijs: armen over elkaar en luisteren. Nu wordt heel veel zelfstudie gevraagd. Ook op het sociale vlak is er veel veranderd in de laatste twintig jaar, volgens Van Sluijs. De moderne student heeft drie aandachtsgebieden, namelijk: studie, werk en privé. Diergeneeskundestudenten besteden maar liefst 39 uur per week aan hun studie, zodat de nieuwe student heel goed moet leren plannen om zijn leven goed in te kunnen delen. “En dat helpt voor later.” Was de opleiding vroeger sterk individueel van karakter, nu worden studenten meer en meer getraind in het samenwerken in groepen.

Maar is dit alles genoeg bagage om de kritische dierhouder van nu te bedienen?

Ja, zegt van Sluijs, daar wordt de moderne dierenarts echt goed voor klaargestoomd. De moderne consument is kritisch en goed geïnformeerd via internet. Hij/zij zoekt voor het consult vaak al veel informatie via internet. Dat type klant wil van zijn dierenarts graag horen wat hij al gelezen heeft op dat internet. Veehouders zijn hoogopgeleid en hebben zelf hun kennisnetwerken en studieclubs. Er ontstaan 'grote' agrarische ondernemers met een enorme inkoopmacht en kunde op het terrein van commercieel inkopen. Dat vraagt, naast inhoudelijke veterinaire vaardigheden, veel meer competenties. “En juist die

competenties bieden wij aan in moderne lesprogramma's.” Van Sluijs: “Het beroep van dierenarts heeft in de beeldvorming een hoog verzorgend gehalte en dat lijkt meer vrouwen aan te trekken dan mannen. Voor het segment landbouwhuisdieren is het helaas steeds moeilijker om voldoende studenten te laten instromen. De spoeling wordt echt dun in die richting.” Hij denkt dat dit komt vanwege negatieve berichtgeving rond de vee-industrie. “Puur beeldvorming dus”, aldus de hoogleraar. Van Sluijs zegt met nadruk dat de studie Diergeneeskunde opleidt tot medicus en niet tot manager. “Natuurlijk kunnen studenten keuzevakken lopen die met management te maken hebben, maar de focus van de opleiding is nog steeds om inhoudelijk goede dierenartsen af te

leveren. Management is een vak op zich en wij als opleiding pretenderen niet dat wij studenten opleiden tot manager.” Hij refereert aan de VS als hij deze bewering kracht bijzet: “Daar zijn al heel lang professionele managers actief in praktijken waar de dierenartsen alleen medisch bezig (mogen) zijn.”

curriculum geeft aandacht aan competenties die nodig zijn om een winstgevende praktijk te runnen. Ook wordt meer aandacht gegeven in het onderwijs aan communicatie en businessmanagement. Naast studenten heeft Jaarsma ook afgestudeerden van het oude en nieuwe onderwijssysteem gevraagd naar hun ervaringen. Ze concludeert in haar proefschrift dat de nieuwe lichten dierenartsen positiever terugkijken op de opleiding als het gaat om de aansluiting met het echte werken. Ze zijn beter gewapend, doordat ze naast medische kennis ook competenties kregen aangeleerd in de omgang met klanten en collega's. Daarnaast valt, aldus Jaarsma, voor zowel de oude als nieuwe lichten de voorbereiding op de eerstelijns praktijk nogal tegen.

‘BEROEP DIERENARTS HEEFT HOOG VERZORGEND GEHALTE’

Of toch managers? Debbie Jaarsma, als dierenarts en onderzoeker verbonden aan de faculteit, ziet het op het punt van managementcompetenties toch wat anders. Zij vindt dat elke dierenarts in iedere geval voldoende bagage mee moet krijgen om goed te kunnen functioneren als medicus en manager in een praktijk. Zij is heel geïnteresseerd in de aansluiting tussen onderwijs en werk. In 2008 schreef ze een proefschrift over de ontwikkelingen in het diergeneeskundig onderwijs. In het klassieke onderwijsmodel (1982) leerde je het vak van dierenarts en dit was voldoende om je hele carrière mee uit te zingen. Het lesprogramma na 1995 is meer aanbodgericht en geeft aan dat het geleerde maar tijdelijk geldig is: de wetenschap verandert snel. Het nieuwe

En wat vindt de klant van zijn dierenarts?

Diverse forums op het internet geven een indruk van de relatie tussen de dierenarts en zijn klant. Hoewel de dierenarts vaak als een vriendelijk en kundig persoon wordt gezien, valt iets anders op in meerdere forums. Meestal gaan geschillen over een in de ogen van de klant onjuiste benadering en behandeling door zijn/haar dierenarts. Die dierenarts wordt dan als grof en niet meedenkend versleten. Communicatie en het omgaan met lastige en mondige klanten blijft een vak apart.

De competentie samenwerken wordt in de toekomst nog belangrijker, volgens Jaarsma. “Die competentie is onder andere nodig om goed om te kunnen gaan met humane medici vanwege het 'one health'-concept. Je kunt daar niet vroeg genoeg mee beginnen, dus beginnen we daar binnenkort al mee in de opleiding door de student geneeskunde en de student diergeneeskunde met elkaar om te laten gaan.”

DIERENARTSEN
AanBod

Agenda

Antibiotica in de veehouderij Hoezo geen alternatieven?!

Datum: 17 september 2011
Tijd: 9.00 - 18.00 uur
Locatie: Landgoed de Horst in Driebergen
Kosten: 120 euro voor leden en 170 euro voor niet leden.
Organisatie: Studiegroep Complementair werkende dierenartsen van de KNMvD
Meer informatie: www.scwd.nl

Gezonder door microbiotica voor mens en dier

Datum: 6 oktober 2011
Tijd: 13.00 - 17.00 uur
Locatie: NIZO food research in Ede
Organisatie: NIZO food research, Nutreco en Radboud Universiteit
Meer informatie: www.nizo.com

Rundveevoeding door Centrum Diervoeding

Datum: 18 en 19 oktober
Tijd: twee hele dagen
Locatie: Wageningen Campus
Kosten: 890 euro
Organisatie: Centrum Diervoeding
Meer informatie: www.anu.wur.nl

Prof. Freek van Sluijs,
directeur onderwijszaken
Foto: Faculteit diergeneeskunde Utrecht